

Mina D. Todorović

MAGMA

Treći deo trilogije *Virovi*

Mina D. Todorović

MAGMA

Treći deo trilogije *Virovi*

Vremę za bradu

Po prvom koraku ne znaš hoće li ti put biti lak, težak, ili sasvim osrednji. Sačekaj poslednji.

Patuljačka poslovice

Prošlo je skoro deset godina otkako je Ravidusu izbila brada. U to doba se, naime, susreo sa stenolikima, prvom pravom opasnošću u svom čarobnjačkom životu. Bio je uveren da je stigao do kraja puta, čak mu je kroz glavu kliznula misao: „Otpevô si svoje, Raviduse. Došlo doba za umiranje, a ti golobrad. Al' bar nek prežive deca i pisovi.”

Nije poginuo. Dobio je bradu, a pride i najstrašnije oružje – prvoiskovani mač. Mladi čarobnjak zahvalno stegnu držak. „Brade više nemam, ali mi je barem Nebni ostao”, pomisli, gledajući glatko sečivo. Da u ovom trenu na njega krene desetostruko više stenolikih, sredio bi ih pre nego što se završi prva strofa „male falš pesme”. Tako Drevni naziva Mursanov šlager „Bata tvoj”, koji je svog tvorca, mladog čoveka idiota, učinio jednim od najčudenijih i najcenjenijih ljudi. U svim većim gradovima po svetu znalo se za Malijinog sina obdarenog neverovatnom dobrotom, no na uštrb pameti. Taj mladi čovek je puno doprineo da se savlada strašni Crni Mag, a još je uspeo da napravi i hit.

I dan-danas, posle toliko godina, ljudi su sa istim žarom govorili o ovom događaju. Svima je bilo jasno da se priča polako kiti i nadograđuje, da raste u blistavu, zavodljivu legendu, kojoj ne treba potpuno verovati. Mnogi su, na primer, bili

uvereni da su dva nosata pisa tek zanimljiv motiv koji se često ubacuje u sve velike mitove. Takvi bi kazali, samouvereno se osmehujući: „Pa zna se da taj narod ne postoji. Međutim, u našoj folklornoj tradiciji je obavezno udevanje nosatog pisa u herojsku pripovest.” Bilo je i teorija da je Rasejana Ranaja u stvari lično Drevni, koji je, kao bezmerno moćan čarobnjak, uzeo drugo obličje. Odalo ga je to što je jedna njegova zlatna pletenica postala zlatni pramen u kosi ove čarobnice. Vodila se rasprava da li je Mikuš veštica ili čarobnica, možda čak Crmasova ćerka lično; da li je Dobrica Ž dete iz mešovitog braka vile i čoveka, ili obrnuto; je li Čičak Ljuta potomak nekog pradavnog čarobnjaka, no pretezalo je uverenje da je bio niko i ništa pre svega ovoga; da li je Ravilus sam obrijao bradu, ili je to krišom uradio neki od mnogobrojnih Rusalikinih obožavalaca, ili je naprosto nesposoban čarobnjak koji nikada neće ni steći bradu... Samo u postojanje Mursana niko nikada nije posumnjao, čak je i najveći deo priče vezane za njega bio istinit.

Brbljanje ljudi okupljenih na vašarima, slavljima i zajedničkim ručkovima nije brinulo Ravilusa. Pitanje koje ga je stvarno mučilo i nagrizalo mu raspoloženje glasilo je: šta treba učiniti da bi brada ponovo počela da mu raste? Poslednjih godina prave opasnosti više i nema, otkako je uništen Crni Mag i gotovo sve zlo koje je posejao. I sam je imao velikog udela u tom pohodu, izuzetno opasnom. Pa čak mu ni tada nije nikla nova brada. Borio se protiv najsnažnijeg neprijatelja, a lice mu je glatko kao da je ceo život proveo pod okri-ljem Ora, ne kročivši u svet. Iskreno i mnogo voli Rasejanu Ranaju, ali ga još jedi misao da ga je ona naterala da obrije svoju dugačku pletenicu brade. Zna, naravno, da više ne bi bio među živima da je nije poslušao, jer bi oni zlomali pripucali iz svojih smrtonosnih štapova čim bi ga ugledali, međutim... Kakva je to pravda? On, prvi čarobnjak koji je stigao do Pla-

nine smrti i Svemoćne vode, a odoleo njenom zovu, te punu godinu imao čast da ga zovu Orvilusom, dok mu je bradu krasila zlatna dlaka. I koji je bio na ostrvu rabr-agrafaja, spasavao svet od Crnog Maga i bio prisutan dok ga je Žgljofa proždirdao! A sada je čosav kô gljiva, što bi rekao Drevni. Vilenjaci ne propuštaju priliku da mu se narugaju: „Dobro nam došao, Zaštićeni Raviluse... Uf, čekaj – ti više nisi zaštićeni čarobnjak, premda bradu ne vidimo? Oprosti nam ovaj gaf. Dobro nam stigao, Nezaštićeni Raviluse.”

No u čitavom tom razmišljanju o bradi najviše ga sekira – obećanje. Još pre prvog putovanja, onog prema Planini smrti i Svemoćnoj vodi, obećao je Rusaliki da će joj na venčanju pokloniti svoju bradu. Smatrao je to simbolom najvrednijeg što je postigao u životu. Bio je to znak da je zaslužio tu vilu, premudru i prekrasnu. Da je svaka borba protiv zla i suočavanje sa najvećim iskušenjima – njoj posvećena. Čak je maštao i šta će joj reći, pred svima, na dan venčanja: „Svaku opasnost koju sam susreo, savladao sam misleći na tebe, vilo moja, snago, smislu i ljubavi moja!” A sada – cvrc – što bi rekla Mikuš.

I pored lepote zrelog dana kasnog proleća, Ravilusove obrve se skupiše kao krila orla kad se obruši na zeca. Dugim prstima je kuckao po kolenu, a Rusalika se osmehnu pogađajući misli koje ga muče.

„Imao il' nemao bradu, ja te jednako volim”, kliznu vilinski glas kroz tišinu.

„Nećeš me isto voleti ako te slažem. Dobro, možda i hoćeš... Ali ću ja sam sebe manje ceniti! Radosti mi, svaki dan zamišljam naše venčanje i to mi je, otkako sam te ugledao, najveća želja.”

„Bio si beba kada smo se prvi put sreli. Sumnjam da si još u pelenama razmišljao o venčanju. Ja sam došla da vidim blizance, tebe i Ravala, dva dana po rođenju. Kladili smo se ko će

od vas dvojice da postane čarobnjak, a koji čovek”, osmehnu se Rusalika.

„Znam, pričali su mi da su skoro svi tipovali na Ravala, jer je bio krupniji, kao da je prvorođen. A Drevni je tvrdio da ni od jednog od dva njakala ne može izrasti čestit čarobnjak... U pravu si, nije bila ljubav na prvi pogled, već na drugi...”

„I tada si bio osamdesetogodišnji balavac...”

„Jesam, ali balavac koji se zarekao da će se oženiti tobom čim poraste.”

„Pa? Jesi li porastao?”

„Dao sam ti obećanje da ću ti darovati svoju bradu i neću ga prekršiti! Makar ću se potruditi”, brzo se dopunio. „Teši me Orovo proročanstvo: Svemoćna voda će nas i treći put iskušati. Verujem da sam dobro shvatio – to će biti najteži ispit. Ako mi ni na tom putu ne izraste brada... Tek onda ću se pomiriti da sam obećao više nego što sam u stanju da ispunim.”

„Ko može da zna kada će se to dogoditi? Šta ako bude za petsto, ili za hiljadu godina?”

„Mikuš kaže da su Drevni i Mehilijem otišli kod Velenosora, a to je obično znak da se sprema nešto veliko. Šuška se i da Anos i Nosel uskoro kreću u posetu Ljuti i Dobrici... Ma, sve mi govori da će poslednje iskušenje Svemoćne doći vrlo brzo.”

Ispravio se i sa osmehom zagledao u sečivo mača dok mu je sunce skakutalo po razbarušenim pramenovima. Bio je vrlo lep, mladi čarobnjak, visok i tanak, sa zvezdanim noćnim nebom u očima.

„Još si mlad”, uzdahnu riđokosa vila, prolazeći bledim prstima kroz njegovu vranu kosu. Zagledala se duboko u njega. „I ne znaš čemu se raduješ. Osećam strepnju svuda oko sebe. Čak i u vodama Zemlje nosatih pisova. Slutim da ćeš veoma brzo krenuti na čemeran put. I mislim da prvi put istinski strahujem hoćemo li se ponovo sresti.” Kao da je mogla da mu uđe u oči, da ga pojmi celog, sa svim manama i vrlinama.

Bar je tako mladom čarobnjaku izgledalo, jer je bio strahovito zaljubljen. „Raviluse, ovo će biti najteži put. Opasniji od oba prethodna. Ne znam šta znače reči koje je izgovorio Or – da ćete braniti oba sveta. No znam da se nikome ne dopadaju”, šapat joj je bio mekši od kadife.

„Njegove reči valjda znače da će mi konačno nići ta brada i da ću moći da se venčam sa tobom”, odgovori joj njen mladi čarobnjak, koji nikada nije mogao dugo da podnese rđavo raspoloženje. Na licu mu zasjaše oči i zaigra osmeh. Znao je da će Rusalika pokušati da mu pobegne u reku, ali je on uhvati u skoku, pa uz zvonki smeh zajednički zaroniše.

„A baš je počelo da biva zanimljivo”, progundā Plala, mala vila, kada je trgnuše reči izgovorene tik iza njenih leđa: „Si špijuniro Ravilus i njegov vodenvila? C-c, loš poso!”

Mala čarobnica nestade u šumarku baš kao što se i pojavila. Uvek je bila izvanredna u prišunjavanju, ali otkako je počela redovnije da se kupa, više ni vilenjaci nisu mogli da predosete njen dolazak. Vilinska deca su volela kada bi Mikuš zabasala u njihove zemlje. Uz nju je dolazilo mnoštvo životinja smešnih imena, koje su razumele svaku njenu reč, pa i neizgovorenu. Pri tome, bivša mala veštica umela je tako zabavno da se igra s tim životinjama da je malo ko uspevao da odoli opštoj jurnjavi. Deca su se veselila i Mikušinom načinu govora, posebno što bi rekla i ono što drugi nisu želeli glasno da kažu.

„Hoćeš li malo ostati kod nas?”, sustiže je Plala, vedro se zagledavši u biće pod crnim šeširićem. Morala je da trčkara da bi držala korak s čarobnicom, koja je koračala neobično brzo za tako sitnu osobu. Sa svojih šezdeset devet godina još je rasla, ali se videlo da će biti upadljivo niža od sunarodnika. Još u nečemu se razlikovala od ostalih jedanaestoro čarobnjaka. Svi oni su imali potpuno crne oči, samo je njen pogled sijao crvenkastom svetlošću – valjda za uspomenu na odrastanje među vešcima. Istini za volju, i osoben govor je jasno pod-

sećao da je prvih pedeset devet godina provela sa tom gadnom sortom, baš koliko i zlatna zvezdica na čelu kojom ju je Drevni zaštitio dok je bila beba. Sa gotovo sedam decenija, Mikuš je više izgledala kao dete no kao devojčurak. Oni koji su je voleli govorili su: *Bila bi lepuškasta, brade mi, samo da hoće malo da se uredi, štrokulja mala!* Ili: *Mogla bi da izraste u prilično lepu čarobnicu da nema to divljačko ponašanje i odbojnost prema kupanju.* Neko je imao i ovakvo mišljenje: *Nikad od nje lepotica, ali ume da bude vrlo simpatična... dok ne preti pljuvanjem u oko ili seckanjem na komadiće.* Takođe: *E, mogu da se kladim u svoj zlatni pramen da će biti prilično lepa, mada mislim da ju je baš briga za to... Da, tačno, više nemam zlatni pramen...* Mikuš za ovakve razgovore nije znala, a ne bi je ni zanimali.

Na vrhu glave nosila je crni šešir, izanđao, sa roze flekom. Videlo se da joj treba veći, ali ona nije pristajala da zameni Gaglicu, čak ni da mu Rasejana Ranaja proširi obod. I čizme su joj bile čudne: šiljate, na vezivanje, sa malom štiklom, potpuno odrane, ali još cele. O ramenu joj je visila velika i teška torba – svima je bilo poznato da je u njoj Džonjaja, krupni, lenji kafelin. Ispod dugačkog ogrtača, vetar bi ponekad otkrio beli nož zadenut za pojas. Iako je odskora počela redovnije da sa kupa, iz cele pojave je izbijalo nešto aljkavo. Kosu nikada nije češljala, samo bi, kad joj dozlogrdi, krajeve isekla nožićem.

„Hoćeš li?“, ponovi pitanje Plala.

„Videćem“, odvrati Mikuš.

„Imaš guštera na Gaglici.“

„Znajem“, dobi kratak odgovor.

„Je li to jedna od tvojih novih životinja?“, nastavljalo je dete, ali mala čarobnica, ne usporavajući, odbrusi: „Nemo se praviš lukav ko Gamiž. Sam čuo vas, vilindecu, toročete: Mikuš uzo novi zverka, ga turi u džep, akoj zima. A jope, kad fino i toplo, ga nosa po seb. Mu dao ime Popr...“

„A je l' tačno i da te je ujeo kada si ga izvlačila iz Džonjajinih zuba, pa si ga za kaznu nazvala – Pola”, kroz kikot pokušava da dovrši: „Prrr... Onog nezgodnog gasa koji neke osobe izbacuju naopačke od usta... Odatle je – Popr?”

„Sve znaješ ko velki. Ideš igraš, cerekaš i praviš šteta sa svoji vršnjaci.” Mikuš na trenutak skrenu pogled ka Plali, a crvene oči oštro, ali veselo blesnuše. Za razliku od sve druge male dece, ova sićušna vila joj nije bila mrska. Možda i zbog toga što je imala najsvetliju zelenu kosu od svih šumskih vilenjaka, pa i oči joj behu modroplave, tako da je podsećala na prekrasnu verziju jedine drugarice koju je mala čarobnica imala u svom životu – Tanju. Istina, bile su potpuno različitih karaktera, jer je nekadašnja Lidija, a sadašnja Tanja bila tiha i krotka, dok je Plala, izgleda, dala sebi u zadatak da poraste u Mikuš: volela je da se šunja, prisluškuje i govori ono što drugi neće glasno da kažu. Tako i sada, dete nastavi: „Bila si mi simpatičnija dok nisi htela da se kupaš.”

„I ti men dok bijo si daleko. Tutanj sad! Ćem nahuškam Popr te ujede za nos i pljune u oko.”

Mikuš dograbi guštera sa šešira, a ovaj, šišteći, raširi šareni kišobran na vratu. Plala zaždi, uz smeh. Čarobnica klimnu glavom i vrati gmizavca na staro mesto. Zapravo, znala je da će se u Zelvilinu zadržati tek koliko da pozdravi kralja Erifela i pronađe Ravilusa, kome je nosila važnu poruku. Da nije bilo male radoznale vile, to bi učinila maločas. Ovako, biće prinuđena da ga opet traži. Jato prepelica prhnu nedaleko od nje – znak da se Mihajlo ponovo pravi važan, iako mu je poznato da ovde ne sme sam da lovi. Zaista, ni sekundu kasnije, do nje dojuri ogroman vuk, sigurno najveći na svetu, ako se izuzmu oni koji nastanjuju Divljinu. Po čarobnjačkim merilima Mikuš je bila sitna. Mihajlo je, s druge strane, bio toliko krupan da mu je cela glava bila iznad vrha zašiljenog šeširića. Bio je visok skoro koliko i dva nosata pisa, gotovo kao Ravilus. I Mali Ptičić je

bio prava orlušina. Da se ikada usudio, mogao bi s lakoćom da ponese Mikuš, sve s Džonjajom, neobično krupnim i debelim kafelinom, u torbi. Baš zbog toga je, može biti, usvojila guštera: bio je upola manji od braće i sestara, ali vrlo, vrlo odlučan! Čim ga je video, Drevni je rekao da je to agamac sa ludo šarenim okovratnikom i odmah je upitao: „A što je zakržljao?” Tek joj je stari čarobnjak objasnio da bi Popr trebalo da izdžiklja do pola visine nosatog pisa. Međutim, kada je dostigao dužinu šake, ako se ne računa i rep, gušter je prestao da raste.

Poslednja životinja u ovom neobičnom skupu bila je – Sestraža. Mikuš ju je pronašla u šipragu, tamo gde ju je majka sakrila pre no što je sama stradala od veštaca. Bilo je to prošle godine, u doba kad stara zima u nekim ledenim noćima još obilazi stidljivo proleće. Mala čarobnica je već mesecima istraživala istočne obode planine Nebogrlice. Čim je sneg počeo da kopni, krenula je uz planinu, želeći da vidi taj Stakleni vrh na koji se niko nikada nije popeo. Ljudi su govorili: samo nebo sme da grli planinu i ne dozvoljava živom biću da se popne tako visoko. Mikuš je odlučila da ga vidi, ali nije prošla ni onaj prvi pojas oblaka, kada joj pažnju skrenu jedva čujno šuškanje. Probila se kroz gusto šipražje i tada ju je ugledala. Lane bele gorske srne je drhturilo i gledalo u nju velikim očima. Onda je nesigurno ustalo i prišlo čarobnici, uprkos ogromnom orlu i još većem vuku koji su kraj nje stajali, vrlo halapljivih pogleda.

„Nejestivo”, progunđa bivša veštica, obraćajući se svojim životinjama. „A ti... Nemo mi tu budneš mnogo otmen i fin ko neki sestra od Ž-ja! Akoj oćeš postaneš zver od Mikuš... Glupos! Otkud od teb ikad da ispane – zver? Daklem, akoj razmišljaješ se udružiš u Mikuš-čopor, ćeš naučiš ritneš i mal-ko napraviš – si opasan jako!”

Sestraža, naravno, nikada nije savladala taj borbeni stav koji je od nje tražila crvenooka čarobnica. Zato su o njoj uvek

brinule ostale životinje. Čak i Popr, jedva nešto stariji od nje i neuporedivo manji. Međutim, krotka srna je pokazivala čudnu tvrdoglavost kada bi nešto naumila.

„Ostaneš ovdje, kod Or”, ubeđivala ju je Mikuš, dok se spremala na ovaj put. „Gadan poso čeka men i, mož bit, ostali moj zver. Ti ko staklen grančic krhak. Ostaneš kod starac planina!”

Sestraža je ipak krenula za njom.

„Ostaneš ovdje”, ponovila je i u Mehilijemovom kraljevstvu. „Me nisi poslušao na početak, jer malko glupav si, ko i onaj Ž. Al ne brigaš, toj za vilenjaci sasvim nevažan stvar, doklen ti taki strašno lep i fin. Će te pazeju dok ja vrnem.”

Bela srna je strignula rozikastobelim ušima, ali je uporno pratila Mikuš. Čak i kada je upoznala veselog kralja Erifela, koji joj je sam rekao: „O, divne li gorske srne! Ostani u mom kraljevstvu i uživaj u širini i sigurnosti Zelvilina”, nije pomislila da se odvoji od svog krda. Gurnula je njušku u pruženu zelenu šaku, zahvalivši na toplim rečima. No produžila je.

Nedelju dana od susreta sa Zelenim Kraljem, Mikuš je uspela ponovo da nađe mladog bezbradog čarobnjaka.

„Moramo u Zemlju od nosati pis”, kazala je čarobnica tiho. „Došli dani za rasteenje tvoj brada. I poslen, valjda, dan kad načiniš od Rusalika pošten žen od čarobnjak il ona od teb – pošten muž od vodenvila.”

Vila prsnu u smeh, ali kada je krenula da zagrli Mikuš, dočeka je ispružena ruka. „Čuvaš ljubakanja za svoj Ravilus. Mikuš oduvek zadovoljna s rukozdravi. Mož i tapš-tapš po rame, al cmakanja jok.” Rusalika tada pomilova Mihajla, pa Malog Ptičica, a onda se, tronuto, zagleda u belu košutu. Vilenjaci veoma cene lepotu i eleganciju.

„Zašto ovo divno biće ne bi ostalo sa mnom? Ja ću je čuvati od svih opasnosti, dok će ona mene podsećati na vašu družinu. Hoćeš li?” Riđokosa vila je gledala u Sestražu svojim sjajnim očima, u kojima je uvek titrala neka duboka i meka senka. Taj

pogled, istovremeno radostan i zamišljen, pun strasti, dobrote i mudrosti, pamtili su svi koji su ikada videli Rusaliku. Nije ni čudo što su mnogi poželili da Ravilus ostane dovek a ćosav, ako će to odložiti venćanje. I mladi ćarobnjak je, ovog trena, upijao u sebe zvuk njenog glasa, miris kose, lepotu...

Naposletku, vila se blago osmehnu. „Ne, ne ųeli da ostane. Ćuvaj mi, onda, ovog mog ćarobnjaka, lepa bela srno. O... I ti, takode”, obrati se Popru, koji se koćoperno naduo, pokazujući da i na njega moųe da raćuna. Gušter paųljivo spusti svoje grozne kandųice na njen ispruųen bleđi prst, kao da potvrđuje dogovor.

„Nas stigneš, Ravilus. Zdravo ostaj, Rusalika”, Mikuš im mahnu rukom. Rado bi se sakrila i malo špijunirala rastanak ovo dvoje, ali je to postalo vrlo teško uz Sestraųu, koja joj je prećesto bila za leđima. A tamo gde je bila bela srna, uvek se motao ili Mihajlo, ili Mali Ptićic, kao da ih je neko zaduųio da stalno brinu o njoj. Mikuš tiho opsova, pa nastavi zamišljeno kroz šumu.

Ćarobnjak ih je sustigao pred samom Zemljom nosatih pisova. Malo su prićali, svako zaokupljen svojim mislima. Pitomu šumu ostaviše za sobom, a pred njima se ukaza tanak kameni most koji je grlio dve obale prozraćne reke Enje. Mali Ptićic uzlete, jer je nebo ovde izgledalo prostranije i dublje nego igde na svetu. Ni nad Orom, u hladno i sunćano jesenje jutro, nije bilo toliko plavetnila. Ravilus vedro zakljući da je Rusalika stvarno preterala prićajući o strepnji koju oseća u ovoj divnoj, bezazlenoj zemlji. Mihajlo pojuri, a za njim i Sestraųa. I Dųonjaja iskoći iz torbe!

„Vidi, tvojoj kafelin ume da hoda”, nasmeja se Ravilus.

„I ja bijo zabrinut je zaboravijo”, odgovori mu jednako raspoloųeno Mikuš.

Koraci im se ubrzaše i postadoše lakši dok su grabili ka Belom Gradu.

Pre toga su se mnogo puta sretali sa vilenjacima. Mesecima su boravili u Zelvilinu, od najranijeg detinjstva. Još češće su odlazili u Snežno kraljevstvo, jer je najbliže Oru. Vodeni vilenjaci su ih naučili da plivaju i rone, a vrlo mali leteći raznim trikovima i smicalicama. Dva puta su bili gosti kralja Lara, igrali se u podzemnim lavirintima i baš tamo su čuli razgovor dvojice vilenjaka.

„Zna li se, konačno, koji je od njih čarobnjak, a koji čovek?”

„Reklo bi se da je onaj veseliji – čarobnjak, a onaj malo lepši i krupniji – čovek.”

„Ali nije sigurno?”

„Ne. Zašto pitaš... I ti misliš da je neoprezno upoznati ih sa Rusalikom i njenim drugaricama?”

„Svi se toga boje. Nisu baš deca, imaju osamdeset tri godine. Valjda Velenosor zna zbog čega ih zove sebi dok su i one tamo.”

„Čarobnjak treba da dobije svoju lilibalu – zato ih poziva sebi. Verovatno mudre glave računaju na to da su dečaci već viđali vile. Ako onaj koji je čovek do sada nije poludeo, smatraju da nije opasno.”

„Da, ali to je Rusalika.”

„Da, to je Rusalika...”

„Hoće li se obojica odmah zaljubiti?”

Vilenjački smeh zazvoni podzemnim pećinama.

„Da li se ikada desilo drugačije? Pa svi smo bili zaljubljeni u Rusaliku.”

„Jadan čovek među njima!”

„Voleo bih da je čarobnjak onaj malo lepši.”

„A ja da je onaj radosniji.”

*Ravilus i Raval prisluškiju razgovor
dvojice podzemnih vilenjaka*

